

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Pisanje besedila na književno temo

Sobota, 29. maj 2004 / 60 minut

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik. Izpitni poli so priloženi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro na označeno mesto zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

V tej izpitni poli sta dva odlomka z navodili za pisanje besedila na književno temo.

Napišite samo eno interpretacijo odlomka, vodeno ali samostojno.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Naloge, pisane z navadnim svinčnikom, se točkujejo z nič (0) točkami. Pišite razločno. Če se zmotite, napačen zapis prečrtajte in napišite novega. Pisanje s samimi velikimi črkami (verzalkami) se točkjuje z nič (0) točkami.

Na konceptni list pišite samo načrt. Načrt se ne upošteva pri ocenjevanju.

V razpredelnici označite z **x**, katero vrsto interpretacije boste pisali.

Vodena interpretacija	Samostojna interpretacija
☐	☐

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

PRAZNA STRAN

Obrnite list.

a) VODENA INTERPRETACIJA

IVAN CANKAR, KOSTANJ POSEBNE SORTE (odlomek)

Ivan Cankar, Podobe iz sanj. Izbrana dela, VIII. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1955. 346–347.

ČUDO SVOJEGA PLEMENA

Zunaj mesta, že daleč od prahu in od ljudi, je živel kostanj v zeleni samoti. Hodili so ga gledat, kajti bil je čudo svojega plemena. Vzbrstelo mu je popje že zgodaj v marcu, ko so bile veje drugih kostanjev še otrple, mrzle in gole. V aprilu se je košatil nabogato s sočnim listjem, prve dni maja pa je že v svoji razkošni radodarnosti trosil belo cvetje vsenaokoli. Trosil je, trosil, pošiljal svoje svetle metulje z vsakim vetrom in na vse strani, pa vendar so potrosili prej vsi drugi, ki so se bili vzdramili kasneje od njega, junaka med njimi.

Jeseni, ko so tovariši omagovali, ko se jih je že lotevala dremavica in so spuščali sadje iz trepetajočih rok, se on še zmenil ni za sever in za mraz. Njegovo listje je ostalo temnozeleno in košato, šumelo je v vetru, ali to šumenje nikoli ni bilo podobno mrtvaški pesmi; veje so se pripogibale globoko, časih prav do tal, ali zravnale so se koj močno in veselo. Kadar je stresel junaka mraz, da se je skrčil in stisnil vase, je po drugod že gnilo na tleh rumeno in rjasto listje.

Njegova smrt ni bila žalostna. Junak leže utrujen v travo, ko drugi vsi že zdavnaj spe, tihi in blede, brez diha, mrtvecem podobni. On zadremilje poln upanja, da se vzdrami, še preden zasije zarja. Zasope globoko, nasmehne se v sanjah – veje vztrepečejo, se zleknejo, sneg se tiho usuje z njih.

Kdor je kdaj sedel pod tistim kostanjem, je bil mlad. Prišel je poln skrbi in hudih misli, šel je z vedrim obrazom, veselo vriskajoč. Zaljublenci so tam ljubili bolj pristrčno in bolj zvesto, nego pod samim božjim soncem. Vsak edini list je bil znamenje moči, dobrote in vere, od vsakega edinega je v svetlih kapljah rosila ljubezen. Priromal je starec ob bergli; ko ga je obsenčil kostanj, mu je v krvi zapela mladost.

NAVODILA

- Besedilo umestite v književno obdobje ali v književno smer in povzemite odlomek.
- Razložite, zakaj je kostanj čudo svojega plemena in kakšen učinek je pisatelj dosegel s posebitvami ter z nasprotji. Po en primer uporabite v svoji razlagi.
- Povzemite ugotovitve o orisu kostanja in napišite svoje mnenje o čudežnosti tega drevesa. Ob primeru iz življenja presodite, kateri ljudje so »čudesa svojega plemena«.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost.

b) SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

IVAN PREGELJ, MATKOVA TINA (odlomek)

Ivan Pregelj: Matkova Tina. Ljubljana: Klasje, 1993. 47–48.

Ozrl se je in spoznal, da je v Kanalu pred cerkvijo. Temno je bilo s cerkvenega stolpa, ostro je odgovarjala ura z Rabattovega dvorca. Matko je štel. Polnoči. Tedaj ga je streslo. Silneje je jeknila misel v njem, da je prej videl spomin.

»Tina,« je zaklical bolestno in ves trezen in se okrenil nazaj na Tolminsko. Vso pot je verjel, da bo našel doma hčer mrtvo ...

Tina pa je potovala vsa v bridkosti svoje čudne popotne pesmi.

»Vzela bom njegovo krvavo glavo v svoje naročje, poljubila bom roke krvave, noge krvave. Ooo! Janez! Janez! Janez!«

Ko je sinila luna, je bila Tina v Ročinju in je vzdignila oči onstran na goro k Mariji Snežnici in mislila vneto in do prvih solza.

»Mati nebeška! Saj vidiš, kako mi je. Če je greh, ne vem; ne vem, če je prav, da gre. Njegovo krvavo glavo bom vzela v naročje, poljubila bom njegove roke in ranjene noge. Ti veš, kako je to, ta bridkost. Saj si svojega križanega Sina v naročju držala.«

In še je bledla v svoji čudni pameti in šla. Bolečina poti je vstajala v njej. Potem je nenadoma zagledala očeta pred seboj, se prekrila in potajila, šla dalje, prešla mimo spečega, ga slišala nato za seboj in zdrknila vsa preplašena s ceste v senco malega lazua, da je oče ni videl in šel spet mimo. In že je hotela vstati in iti naprej, ko ji je omočičen dremec zvezal voljo, da je obsedela in se ni srečala ž njim, ki se je žalosten vračal iz Kanala meneč, da najde hčer mrtvo v Volčah ...

Župani, ključarji in možje iz dvanajstij so prešli mimo Deskel, Plavi in Dolge njive. Tu so počivali kratko uro. Nekateri so zadremali, drugi so se porazgovorili s tlačani, ki so šli mimo z vozmi v raboti za tolminskega gospoda Jakoba Antona. Vozili so mu težko furlansko vino iz Rubij. Oni sami pa so bili žejni in lačni in premrazeni. Niso spali. A bili so mirni in skoraj veseli: saj so vedeli, da bo v nekaj urah jutro in da ga bodo doživeli zdravi in doma pri ženah, pri otrocih.

dvanajstija – zgod. sodišče z dvanajstimi, navadno voljenimi prisedniki v fevdalni dobi
rabota – tlaka

NAVODILA

Besedilo umestite v književno obdobje ali v književno smer in **povzemite odlomek. Izberite problem** oziroma prvino odlomka in ga/jo **razložite. Razlago utemeljite** s primerom iz odlomka. **Povzemite ugotovitve** in **napišite svoje mnenje** o problemu oziroma prvini v odlomku ter na splošno. **Mnenje utemeljite** s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

